

2 kap. Minerallagen

Undersökningstillstånd

Tillståndsområde

1 § Undersökningstillstånd skall avse ett bestämt område, som inte får vara större än att tillståndshavaren kan antas ha möjlighet att undersöka det på ett ändamålsenligt sätt och som i övrigt skall ha en för ändamålet lämplig form.

Förutsättningar för tillstånd

2 § Undersökningstillstånd skall meddelas, om det finns anledning att anta att undersökning i området kan leda till fynd av koncessionsmineral. [\(4\)](#)

Undersökningstillstånd får dock inte beviljas den som uppenbarligen saknar möjlighet eller avsikt att få tillstånd en ändamålsenlig undersökning eller den som tidigare har visat sig olämplig att bedriva undersökningsarbete. [\(5\)](#)

Tillstånd att bedriva undersökning beträffande olja, gasformiga kolväten eller diamant får beviljas endast den som visar att han eller hon är lämplig att bedriva sådan undersökning. Lag 2005: 161.

Förklaring 4

En första förutsättning för att sökanden ska få undersökningstillstånd är att det skall finnas anledning anta, att undersökningen i området kan leda till fynd av koncessionsmineral. Sökanden skall förete någon form av utredning som visar att denna förutsättning är uppfylld. Han skall alltså kunna förete något indicium på att åtminstone något koncessionsmineral förekommer i det aktuella området. Detta kan ske genom exempelvis blockfynd, flyganomali eller andra undersökningsresultat eller slutsatser grundade på någon geologisk teori. Ansvaret för att ta fram detta material åvilar sökanden, men om relevanta uppgifter finns hos myndigheten räcker det med hänvisning till dessa. Man får dock inte kräva att myndigheten själv skall göra några utredningsinsatser. Beträffande vissa industriellt användbara kvaliteter skall indiciekravet anses vara uppfyllt om indicier företes på att mineralet förekommer i sin normala form i området.

Förklaring 5

Syftet med denna bestämmelse är att förhindra missbruk av rätten till undersökning av s.k. oseriösa prospektörer. Sökanden kan föreläggas att styrka att han har möjlighet och avsikt att bedriva ett ändamålsenligt undersökningsarbete. Sökanden kan också föreläggas att ge in en plan för undersökningsarbetets bedrivande och utredning om sina möjligheter att fullfölja planen. Däremot är inte förutsatt att sökanden själv skall bedriva arbetet. Sökanden har också möjlighet att överlåta sitt tillstånd när hans egna resurser är uttömda. I varje ärende skall prövas om sökanden är seriös och har avsikt och förmåga att genomföra undersökningsarbetet på ett ändamålsenligt sätt. Prövningen är inte avsedd att vara särskilt ingående utan det är främst fallen av missbruk som man vill komma åt. I fråga om sökande som tidigare har visat olämplighet bör vid prövningen vägas in sådana omständigheter som hur allvarliga missförhållandena varit, om det varit fråga om enstaka eller upprepade överträdelse och i vilken utsträckning de berott på sökanden själv samt hur lång tid som gått från det tidigare undersökningsarbetet (prop. [2004/05:40 s. 37](#) och 80). Ansökningar som avser olja, gas, former av kolväten eller diamant prövas emellertid mera ingående än andra ansökningar. Här åligger det sökanden att visa, att han har de tekniska och ekonomiska resurserna som fordras för en ändamålsenlig undersökning. Beträffande olja och gasformiga kolväten måste han också visa att han uppfyller de säkerhetskrav som normalt uppställs vid en sådan undersökning.

Villkor i undersökningstillstånd

(Beträffande rubriken, se Lag 2005: 161.)

10 § Undersökningstillstånd skall förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen eller enskild rätt samt med villkor om att tillståndshavaren skall ställa säkerhet för ersättning enligt [7 kap. 1 §](#). Lag 2005: 161.

Infogad lagtext

7 kap. Ersättning

Ersättning till sakägare

1 § Skada eller intrång som föranleds av undersökningsarbete skall ersättas av den som har undersökningstillstånd eller koncession med vars stöd arbetet bedrivs.

3 kap. Undersökningsarbete

Inledande bestämmelse

1 § Den som har undersökningstillstånd får inom tillståndsområdet bedriva undersökningsarbete enligt [3-8 §§](#).

Rätt att bedriva undersökningsarbete utan tillstånd

2 § Om det kan ske utan intrång i nyttjanderätt, servitut eller annan särskild rätt får fastighetsägaren eller, efter dennes medgivande, annan utan undersökningstillstånd bedriva undersökning beträffande alla koncessionsmineral utom olja, gasformiga kolväten och diamant, dock inte inom områden där någon annan har tillstånd eller koncession enligt denna lag. Bestämmelserna i [3-7 §§](#) gäller i tillämpliga delar även sådant undersökningsarbete.

Hur undersökningsarbete får bedrivas

3 § Undersökningsarbete får bedrivas endast för att visa att sådant mineral som omfattas av tillståndet finns inom området och för att ta närmare reda på fyndighetens storlek, beskaffenhet och brytvärdhet.

Tillståndshavaren får i den utsträckning det behövs använda väg till och inom området. Efter tillstånd av bergmästaren får tillståndshavaren också ta mark i anspråk för att bygga nödvändig väg till och inom området. [\(10\)](#)

Kommentar 10

Ärenden om tillstånd av bergmästaren i fråga om att ta mark i anspråk för att bygga nödvändig väg till och inom området handläggs inte enligt minerallagens regler utan enligt de regler som gäller för förvaltningsärenden i allmänhet. **Förvaltningslagen är således tillämplig.**

Innan arbete påbörjas skall tillståndshavaren ha ställt säkerhet för ersättning enligt [7 kap. 1 §](#). Arbetet skall utföras så, att minsta skada och intrång vållas på någon annans egendom och på natur- och kulturmiljön. Lag 2005: 161.

4 § Tillståndshavaren får använda koncessionsmineral som utvinns under undersökningsarbetet och som omfattas av tillståndet endast för att undersöka deras beskaffenhet och lämplighet för teknisk bearbetning. Han får också tillgodogöra sig de produkter som han därvid framställer eller utvinner. Detsamma gäller tidigare utvunna koncessionsmineral som omfattas av tillståndet, om inte annat följer av [13 kap. 2 § andra stycket](#).

Tillståndshavaren får bearbeta och använda mineraliska ämnen som inte omfattas av tillståndet eller av denna lag endast om det behövs för att undersökningsarbetet skall kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt.

5 § Undersökningsarbete får endast utföras i enlighet med en gällande arbetsplan.[\(11\)](#) Arbetsplanen skall upprättas av tillståndshavaren och innehålla en redogörelse för det undersökningsarbete som planeras, en tidsplan för arbetet och en bedömning av i vilken utsträckning arbetet kan antas påverka allmänna intressen och enskild rätt.

Kommentar 11

Paragrafen har tillkommit som följd av [prop. 2004/05:40](#). Paragrafen syftar till att förbättra informationen till fastighetsägare och andra sakägare för att ge dem möjlighet att påverka arbetenas utförande. Förfarandet bygger på principen att det skall finnas en arbetsplan för allt undersökningsarbete. För att uppnå detta anges i första stycket att undersökningsarbete endast får utföras i enlighet med en gällande arbetsplan. Arbetsplanen måste förnyas om arbetet går utöver vad som har redovisats.

Arbetsplanen skall delges ägaren till den mark där arbetet skall bedrivas och innehavare av särskild rätt som berörs. Delgivning med innehavare av renskötselrätt får ske genom att arbetsplanen delges den sameby som innehavarna tillhör. Arbetsplanen skall även sändas till bergmästaren.

Invändningar mot innehållet i arbetsplanen skall framställas skriftligt och vara tillståndshavaren till handa inom tre veckor från delgivningen av arbetsplanen. Lag 2005: 161.

5 a § En arbetsplan blir gällande om några invändningar enligt [5 § fjärde stycket](#) inte framställs. En arbetsplan blir också gällande om tillståndshavaren och den sakägare som framställt sådana invändningar kan komma överens om arbetsplanens innehåll. En sådan arbetsplan skall sändas till bergmästaren.[\(12\)](#)

Kommentar 12

[\(12\)](#) Paragrafen har tillkommit som en följd av [prop. 2004/05:40](#). Arbetsplanen blir gällande om inte invändningar enligt [5 § 4 st.](#) har framställts. Prospektören kan justera arbetsplanen genom att på frivillig väg komma överens med dem som framställt invändningar. När det gäller skyddet för allmänna intressen utgör bestämmelsen ett komplement till [2 kap. 10 §](#). (**10 §** Undersökningstillstånd skall förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen eller enskild rätt samt med villkor om att tillståndshavaren skall ställa säkerhet för ersättning enligt [7 kap. 1 §](#). Lag 2005:161.)

Om invändningar enligt 5 § fjärde stycket har framställts får tillståndshavaren också begära att arbetsplanen prövas av bergmästaren. Arbetsplanen skall fastställas av bergmästaren och bli gällande i den utsträckning de åtgärder som anges är nödvändiga för en ändamålsenlig undersökning och inte medför så stora olägenheter för fastighetsägaren eller någon annan sakägare att olägenheterna överväger tillståndshavarens intresse av att få utföra arbetena.[\(13\)](#)

Kommentar 13

[\(13\)](#) Den omständigheten att någon enskild inte rest invändningar mot arbetsplanen hindrar honom dock inte från att i ett senare skede vända sig till bergmästaren i dennes egenskap av tillsynsansvarig. Det måste dock röra sig om intrång i den enskildes rätt som inte omfattas av arbetsplanen för att bergmästaren skall kunna ingripa. Om arbetet bedrivs på sådant sätt att det uppkommer uppenbar fara för allmänt eller enskilt intresse, finns alltid möjlighet för bergmästaren att med stöd av [15 kap. 3 § 2 st.](#) förbjuda arbetet (a. prop. s. 53).

Bergmästaren skall, i beslut om fastställande, meddela de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt och för att förebygga eller begränsa olägenheter. Bergmästaren får också besluta att arbetsplanen skall gälla utan att den har vunnit laga kraft.[\(14\)](#) Lag 2005: 161.

Kommentar 14

[\(14\)](#) Villkor enligt 3 st. kan innefatta att vissa åtgärder får utföras endast av sådan personal som innehar viss kompetens eller att vissa typer av åtgärder får utföras endast på visst sätt eller inom viss tidsperiod.

Hinder mot undersökningsarbete

6 § Undersökningsarbete får inte äga rum inom nationalpark eller område som en statlig myndighet hos regeringen har begärt skall avsättas till nationalpark eller i strid med föreskrifter som har meddelats för natur- eller kulturresevat med stöd av [7 kap.](#) miljöbalken.

Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i [7 kap. 28 a-29 b §§](#) miljöbalken.

Undersökningsarbete får inte heller, utan medgivande av länsstyrelsen, äga rum inom

1. tvåhundra meter från skyddsobjekt enligt lagen (1990:217) om skydd för samhällsviktiga anläggningar m.m. och sådant område utanför detta som regeringen bestämmer,
2. kyrkogård och annan begravningsplats, eller
3. område som avses i [4 kap. 5 §](#) miljöbalken.

Ett medgivande enligt tredje stycket 3 skall förenas med de villkor som är nödvändiga för att förhindra att påtaglig skada uppkommer för områdets natur- och kulturvärden. Länsstyrelsen får även i övrigt förena ett medgivande enligt tredje stycket med villkor. Lag 2005:161.

7 § Undersökningsarbete får inte utan medgivande av bergmästaren äga rum inom

1. område inom trettio meter från allmän väg eller sådan vägsträckning enligt fastställd arbetsplan, trettio meter från järnväg eller kanal som är upplåten för allmän trafik eller trettio meter från allmän flygplats,
2. område inom tvåhundra meter från bostadsbyggnad, [\(15\)](#)

Kommentar 15

[\(15\)](#) Bestämmelsen innebär att det avgörande är hur byggnaden rent faktiskt används och inte hur den är avsedd att användas, varmed understryks bestämmelsens syfte att skydda människors boende. Det åligger närmast den som åberopar bestämmelsen, dvs. fastighetsägaren, att visa att förutsättningar för att tillämpa bestämmelsen föreligger. Tecken på att en byggnad är för åretruntboende kan t.ex. var byggnadens standard, uppgifter om elförbrukning, vattenförbrukning, grannar och bekanta. Det bör observeras att något generellt förbud mot undersökningsarbete i naturreservat icke finns i lagen. En prospektör måste dock följa de bestämmelser som gäller för reservatet. Vidare att notera är, att regleringen enligt [3 kap. 6 §](#) och [7 §](#) inte är uttömmande såtillvida att tillstånd också kan erfordras enligt annan speciallagstiftning, t.ex. om undersökningsarbetet skulle innebära ingrepp i fast fornlämning. Uppstår det en tvist mellan prospektören och den som skyddas av hindersbestämmelser, kan tvisten hänskjutas till bergmästarens prövning enligt [8 kap. 7 §](#). Respekterar en prospektör inte hindersbestämmelserna, innebär det att han utför undersökningsarbete på ett område som visserligen omfattas av tillståndet men där han inte utan medgivande av myndighet får utföra arbete. Hans handlande blir därmed att bedöma enligt reglerna i brottsbalken, varvid ansvar för skadegörelse och tagande av olovlig väg närmast kommer i fråga, se prop. 1988/89:92 s. 97.

3. område inom tvåhundra meter från kyrka, annan samlingslokal, undervisningsanstalt, hotell eller pensionat eller område inom tvåhundra meter från vårdanstalt, elevhem eller liknande inrättning, om den är avsedd för mer än femtio personer,
4. område inom tvåhundra meter från elektrisk kraftstation eller industriell anläggning, eller
5. område med detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (1987:10).

I fall som anges i första stycket 5 får medgivande inte lämnas i strid med planen eller områdesbestämmelserna. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Utan hinder av vad som föreskrivs i första stycket 2-4 får undersökning ske, om medgivande har lämnats av den som berörs av arbetet. I fall som anges i första stycket 2 skall medgivande lämnas av ägaren till byggnaden eller marken och den som har nyttjanderätt till den. I fall som anges i första stycket 3 och 4 skall medgivandet lämnas av ägare och nyttjanderättshavare.

Bergmästaren får förena sitt medgivande med villkor. Lag 2005: 161.

8 § Gäller för samma tillståndsområde flera undersökningstillstånd eller koncessioner enligt denna lag eller enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter, får arbete som utförs med stöd av en rättighet som tillkommit först inte hindras eller uppehållas av arbete med stöd av en rättighet som tillkommit senare.

8 kap. Prövningsmyndigheter m.m.

Undersökningstillstånd och bearbetningskoncession

1 § Ärenden om beviljande av undersökningstillstånd eller bearbetningskoncession prövas av bergmästaren, om inte annat följer av 2 §. Bergmästaren får avgöra ärenden om beviljande av undersökningstillstånd utan att någon annan sakägare än sökanden haft tillfälle att yttra sig.

I ärenden om beviljande av bearbetningskoncession skall bergmästaren, såvitt gäller tillämpningen av 3, 4 och [6 kap.](#) miljöbalken, samråda med länsstyrelsen i det eller de län där koncessionsområdet ligger. Länsstyrelsen får därvid besluta om särskild utredning enligt [2 kap. 11 §](#) lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. Lag 2005: 161.

2 § Ärenden om beviljande av bearbetningskoncession skall hänskjutas till regeringens prövning, om

1. bergmästaren bedömer frågan om koncession vara särskilt betydelsefull ur allmän synpunkt eller
2. bergmästaren vid tillämpningen av [3](#) eller [4 kap.](#) miljöbalken finner skäl att frångå vad länsstyrelsen har föreslagit. Lag 1998:845.

3 § Ärenden i övrigt om undersökningstillstånd eller bearbetningskoncession prövas av bergmästaren.

I ärenden om förlängning av bearbetningskoncession enligt [4 kap. 10 §](#) skall bergmästaren, såvitt gäller tillämpningen av [3](#) och [4 kap.](#) miljöbalken, samråda med länsstyrelsen i det eller de län där koncessionsområdet ligger.

Ärenden om förlängning av bearbetningskoncession enligt [4 kap. 10 §](#) skall hänskjutas till regeringens prövning om bergmästaren vid tillämpningen av [3](#) eller [4 kap.](#) miljöbalken finner skäl att frångå vad länsstyrelsen har föreslagit. Hänskjutande skall också ske av ärenden om återkallelse av undersökningstillstånd eller bearbetningskoncession av synnerliga skäl enligt [6 kap. 3 §](#) denna lag samt av övriga ärenden enligt denna paragraf som bergmästaren bedömer vara särskilt betydelsefulla från allmän synpunkt. Lag 1998:845.

4 § Bergmästaren skall utreda och bifoga ett eget yttrande i ärenden som han hänskjuter till regeringens prövning.

5 § Bergmästaren får vid utredning av ärenden som avses i [1-3 §§](#) anlita sakkunniga för att utreda frågor som kräver särskild fackkunskap. Den som står i sådant förhållande till saken eller till sakägare att hans tillförlitlighet kan ifrågasättas får inte anlitas som sakkunnig.

Ersättning till sakkunniga bestäms av bergmästaren. Har utlåtande avgetts av en myndighet, tjänsteman eller annan som har till tjänsteuppgift att göra det, skall ersättning utgå endast om det är särskilt föreskrivet. Sökanden skall ersätta staten kostnaderna för ersättning till sakkunniga.

6 § Bergmästaren får vid utredning av ärenden som avses i [1-3 §§](#) företa undersökning på platsen om det behövs. Sakägarna skall på lämpligt sätt underrättas om tid och plats för undersökningen. Sökanden skall betala kostnaderna för undersökningen.

6 a § Söker någon koncession på en fyndighet, får förordnande om behövlig utredning meddelas, om bearbetningen kan medföra väsentlig skada på jord- eller skogsbruket och om frågan inte kan bedömas på annat sätt.

Förordnande meddelas av statens jordbruksverk beträffande jordbruket och av skogsstyrelsen beträffande skogsbruket.

Innan förordnande meddelas skall samråd ske med länsstyrelsen.

Sökanden i koncessionsärendet skall ersätta kostnaderna för utredningen. Om det finns särskilda skäl får han befrias från ersättningsskyldigheten helt eller delvis.

Ersättningen för utredningen bestäms av den myndighet som har förordnat om utredningen. Lag 1992:466.

Fastställelse av mineralersättning *(Beträffande rubriken, se Lag 2005:161.)*

6 b § Bergmästaren fastställer mineralersättning enligt 7 kap. 7 §. Lag 2005:161.

Prövning av vissa tvister

7 § Bergmästaren skall på ansökan pröva tvister mellan å ena sidan en innehavare av undersökningstillstånd eller bearbetningskoncession och å andra sidan fastighetsägaren och andra rättighetshavare angående tillstånds- eller koncessionshavarens rättigheter och skyldigheter vid undersökning eller bearbetning.

8 § Tvister om ersättning enligt [7 kap. 1 §](#) prövas av bergmästaren. Om en sådan tvist föreligger när markanvisningsförrättningen hålls, prövas frågan vid förrättningen. I tvister som inte prövas vid markanvisningsförrättning får bergmästaren anlita sakkunniga enligt bestämmelserna i [5 §](#) och företa undersökning på platsen enligt bestämmelserna i [6 §](#).

8 a § Tvister i frågor som avses i [7 kap. 2 §](#) prövas av bergmästaren. Om en sådan tvist föreligger när markanvisningsförrättningen hålls, prövas frågan vid förrättningen.

Innan beslut meddelas om inlösen av en del av en fastighet enligt 7 kap. 2 § tredje stycket skall på det sätt som gäller för fastighetsbildning en karta med beskrivning ha upprättats över området och dess gränser ha utmärkts. Lag 2005:161.

9 § Tvister i frågor som avses i [7 kap. 3 §](#) prövas vid markanvisningsförrättningen. Lag 2005:161.

10 § Beslut som har meddelats enligt [8](#), [8 a](#) eller [9 §](#) får verkställas. Lag 2005:161.

11 § Tvister om ersättning enligt denna lag i andra fall än som avses i 7 kap. [1](#), [2](#), 3 eller [7 §](#) prövas av den fastighetsdomstol inom vars område koncessionsområdet eller större delen därav ligger. Lag 2005:161.

Kostnader vid vissa tvister

12 § Vid tvister som avses i [8 kap. 7 §](#) och vid tvister om ersättning enligt 7 kap. 1 eller 2 § skall tillstånds- eller koncessionshavaren ersätta staten för kostnaderna i ärendet enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Vid tvister om ersättning enligt 7 kap. 2 § skall koncessionshavaren svara för sina egna kostnader i ärendet och ersätta andra sakägare deras kostnader för att bevaka sin rätt. Detta gäller dock inte om något annat följer vid en tillämpning av 18 kap. 6 eller 8 § rättegångsbalken. Lag 2005:161.

16 kap. Överklagande av beslut

1 § I fråga om överklagande av beslut enligt denna lag gäller följande.

Beslut

Överklagas hos

Beslut av bergmästaren i frågor som gäller undersökningstillstånd

Allmän förvaltningsdomstol

Beslut av bergmästaren i frågor som gäller fastställande av en arbetsplan för undersökningsarbete enligt 3 kap. 5 a §

Den fastighetsdomstol inom vars område marken som tvisten gäller eller större delen därav är belägen

Beslut av bergmästaren i frågor som gäller meddelande av bearbetningskoncession, tillstånd till överlåtelse av koncession eller ändring av villkoren för en koncession

Regeringen

Beslut av bergmästaren i frågor om förlängning av giltighetstiden för en bearbetningskoncession enligt 4 kap. 10 §

Regeringen

Beslut av bergmästaren i andra frågor som gäller bearbetningskoncession

Allmän förvaltningsdomstol

Tillstånd av bergmästaren till byggande av väg enligt 3 kap. 3 § andra stycket

Allmän förvaltningsdomstol

Beslut av bergmästaren i fråga som avses i 3 kap. 7 §

Länsstyrelsen

Förhandsbesked av bergmästaren enligt 4 kap. 9 § tredje stycket

Allmän förvaltningsdomstol

Tillstånd av bergmästaren att lägga igen utfraktsväg, ort eller borrhål enligt 5 kap. 8 § eller 13 kap. 7 §

Allmän förvaltningsdomstol

Beslut av bergmästaren i ärende om ersättning enligt 7 kap. 1 eller 2 §

Den fastighetsdomstol inom vars område marken som tvisten gäller eller större delen därav är belägen

Beslut av bergmästaren om mineralersättning enligt 7 kap. 7 §

Den fastighetsdomstol inom vars område marken som tvisten gäller eller större delen därav är belägen

Beslut av bergmästaren enligt 8 kap. 7 §

Den fastighetsdomstol inom vars område marken som tvisten gäller eller större delen därav är belägen

**Beslut av förrättningsmyndigheten
i ärenden om markanvisning**

Den fastighetsdomstol inom vars
område marken som tvisten gäller
eller större delen därav är belägen

**Tillstånd av bergmästaren att lägga ned gruva eller
motsvarande anläggning enligt 14 kap. 4 § tredje stycket**

Allmän förvaltningsdomstol

Beslut av bergmästaren i andra frågor enligt denna lag

Allmän förvaltningsdomstol

Beslut av länsstyrelsen i frågor som avses i 3 kap. 6 §

Regeringen

Beslut av länsstyrelsen i frågor om prövande av säkerhet enligt 17 kap.

Allmän förvaltningsdomstol

**Beslut av Statens jordbruksverk eller
Skogsstyrelsen enligt 8 kap. 6 a § första
eller fjärde stycket.**

Allmän förvaltningsdomstol

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Lag 2005:161.

2 § Beslut under markanvisningsförrättning får överklagas särskilt om förrättningsmyndigheten har

- 1. ogillat jäv mot förrättningsman,**
  - 2. beslutat angående ersättning till sakkunnig eller tolk, eller**
  - 3. beslutat om ianspråktagande av mark enligt 5 kap. 1 § fjärde stycket.**
- Ett beslut av förrättningsmyndigheten att godta en invändning om jäv får inte överklagas.**

**3 § Den som anser att markanvisningsförrättning onödigt upphålls genom ett beslut vid förrättningen får
överklaga beslutet hos fastighetsdomstolen. Denna rätt att överklaga är inte inskränkt till någon viss tid.**

**4 § Beslut av bergmästaren om beviljande av bearbetningskoncession får överklagas även av den kommun
där koncessionsområdet är beläget.**

**Om ett beslut av bergmästaren i fråga som avses i 3 kap. 7 § gäller område med detaljplan eller
områdesbestämmelser, får beslutet överklagas även av kommunen.**

**4 a § Bergmästarens beslut i fråga om bearbetningskoncession får överklagas av en sådan ideell förening
som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken. Lag 2005:188.**

**5 § Länsstyrelsens beslut i överklagade ärenden enligt 3 kap. 7 § får inte överklagas. Detsamma gäller
fastighetsdomstolens beslut i dit överklagade ärenden som gäller jäv mot förrättningsman. Lag 2005:161.**

**6 § Överklagas bergmästarens beslut i ett ärende om ersättning enligt 7 kap. 1 eller 2 § eller i en tvist enligt 8
kap. 7 § eller överklagas förrättningsmyndighetens beslut i ett ärende om markanvisning, svarar tillstånds-
eller koncessionshavaren för sina egna kostnader i fastighetsdomstolen och i högre rätt. Tillstånds- eller
koncessionshavaren svarar vidare för de kostnader som åsamkas motparterna i fastighetsdomstolen genom
att tillstånds- eller koncessionshavaren har överklagat bergmästarens beslut och i högre rätt genom att han
eller hon har överklagat dit. Vad som nu har sagts gäller dock inte om annat följer av 18 kap. 6 eller 8 §
rättegångsbalken. I övrigt tillämpas 18 kap. rättegångsbalken. Lag 2005:161.**

17 kap. Särskilda bestämmelser

1 § Med särskild rätt till fastighet avses i denna lag nyttjanderätt, servitut, renskötselrätt och rätt till elektrisk kraft samt liknande rätt. Bestämmelserna i denna lag om sakägare gäller inte innehavare av fordran för vilken fastigheten svarar.

2 § Om säkerhet som skall ställas enligt denna lag inte har godkänts av den till vars förmån den ställs, skall säkerheten prövas av länsstyrelsen.

Borgen får godkännas av länsstyrelsen endast om borgensmannen svarar som för egen skuld och, om flera har tecknat borgen, de svarar solidariskt.

Staten, kommuner, landsting och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet. Lag 2005:161.

3 § I andra fall än som avses i [3 kap. 6](#) och [7 §§](#) kan regeringen besluta att undersökningsarbete eller bearbetning och därmed sammanhängande verksamhet inte får bedrivas inom ett visst område utan medgivande av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Sådant beslut får meddelas endast om arbetet eller verksamheten kan antas hindra eller avsevärt försvåra sådan pågående eller planerad användning av marken som är av väsentlig betydelse från allmän synpunkt.

Beslut enligt första stycket inverkar inte på en koncessionshavares rätt att bedriva undersökningsarbete eller bearbetning och därmed sammanhängande verksamhet, om koncession beviljades innan beslutet meddelades.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1992, då gruvlagen (1974:342), lagen (1974:890) om vissa mineralfyndigheter och lagen (1949:658) om inlösen i vissa fall av rätt till gruva m.m. skall upphöra att gälla.

Om det i en lag eller annan författning hänvisas till en föreskrift som har ersatts genom en föreskrift i denna lag, tillämpas i stället den nya föreskriften.

Om inte annat framgår av 3-6, skall den nya lagen tillämpas även på rättigheter enligt äldre lag. Därvid skall bestämmelserna om undersökningstillstånd i den nya lagen tillämpas på äldre rättigheter till undersökning och bestämmelserna om bearbetningskoncession i den nya lagen tillämpas på äldre rättigheter till bearbetning.

2. Vad som enligt den nya lagen gäller om ägare av fastighet skall tillämpas även på den som innehar fastighet med ständig besittningsrätt eller som fideikommiss. Detsamma gäller den som enligt beslut vid allmän avvittring innehar ströäng. Bestämmelserna i denna lag om fordran för vilken panträtt har upplåtits i fastighet skall tillämpas på rätt till avkomst eller förmån som avses i [8 §](#) lagen (1970:995) om införande av nya jordabalken, om rättigheten inte är att anse som särskild rätt till fastighet. I mål och ärenden som har anhängiggjorts innan den nya lagen träder i kraft skall äldre bestämmelser tillämpas.

3. - - -. Lagen (1949:658) om inlösen i vissa fall av rätt till gruva m.m. skall alltså tillämpas på inmutningar och utmål.

4. Beträffande inmutningar gäller den nya lagen med följande begränsningar.

a. Inmutaren får inom det område som anges i mutsedeln utföra undersökning endast av sådana mineral som var inmutningsbara enligt gruvlagen (1974:342), när den upphörde att gälla. Medgivande enligt 2 kap. 3-5 §§ gruvlagen skall anses som medgivande till undersökningsarbete enligt 3 kap. [6](#) och [7 §](#) och 17 kap. [3 §](#) nya lagen.

b. I fråga om undersökningstid och förlängning av denna tillämpas 3 kap. 5 § första och andra styckena samt 6 och 7 §§ gruvlagen i stället för [2 kap. 5-8 §§](#) nya lagen.

c. Bestämmelserna i [6 kap.](#) nya lagen skall inte tillämpas på inmutningar. I fråga om övergång av rätt till inmutning tillämpas i stället 9 kap. gruvlagen.

d. När en inmutning upphör att gälla skall inte bestämmelserna i [2 kap. 9 §](#) nya lagen om karenstid tillämpas på mark som har omfattats av inmutningen. I stället skall gälla att ansökningar om undersökningstillstånd för sådan mark, vilka ges in inom ett år från det att inmutningen upphörde att gälla, får beviljas endast efter medgivande av den myndighet

som regeringen föreskriver.

5. Beträffande utmål som har beviljats enligt gruvlagen (1974:342) eller motsvarande äldre lagstiftning gäller den nya lagen med följande begränsningar.

a. Beträffande utmål som har tillkommit enligt äldre lagstiftning tillämpas 14 kap. 6 § första stycket och 7 § gruvlagen så länge utmålet består.

b. Utmålshavaren får under den tid utmålet består utföra undersökning och bearbetning av sådana mineral som var inmutningsbara enligt gruvlagen, när den upphörde att gälla. Mark som har anvisats enligt äldre lag skall anses som anvisad enligt den nya lagen. Om ny mark behöver anvisas, tillämpas den nya lagen. Medgivande att erhålla utmål utan hinder av 2 kap. 3-5 §§ gruvlagen skall vid tillämpning av [5 kap. 10 §](#) nya lagen anses som medgivande enligt 3 kap. [6](#) och [7 §](#) och 17 kap. [3 §](#) nya lagen.

c. Bestämmelserna om försvarsavgift enligt 6 kap. 8 och 9 §§ gruvlagen gäller så länge utmålet består.

d. I fråga om giltighetstiden för utmål tillämpas 6 kap. 10 § första stycket gruvlagen.

Bestämmelserna i [6 kap.](#) nya lagen skall inte tillämpas på utmål. I fråga om frånträdande tillämpas 6 kap. 13 § gruvlagen och i fråga om övergång av rätt till utmål 9 kap. gruvlagen.

Bestämmelserna om inlösen av rätt till utmål i 10 kap. gruvlagen skall fortfarande tillämpas.

e. I fråga om utmål tillämpas bestämmelserna i 8 kap. gruvlagen om samäganderätt i utmål i stället för dem i [12 kap.](#) nya lagen om gemensam förvaltning av koncessionsrätt.

f. Om en utmålshavare senast ett år före utgången av utmålets giltighetstid ansöker om bearbetningskoncession inom utmålet för sådana mineral som var inmutningsbara enligt gruvlagen när den upphörde att gälla, skall prövningen ske med iakttagande av följande. Om regelbunden bearbetning eller tillredningsarbete eller anläggningsarbete för upptagande av bearbetning pågår, skall ansökningen bifallas utan prövning enligt [4 kap. 2 §](#) och utan att koncessionen förenas med villkor enligt [4 kap. 5](#) och [6 §§](#). Om undersökningsarbete eller mineraltekniskt, metallurgiskt eller annat utvecklingsarbete av större omfattning i syfte att möjliggöra bearbetning av fyndigheten pågår skall ansökningen prövas utan tillämpning av [4 kap. 2 § första stycket 1-2](#). Lag 1993:690.

g. När utmålet upphör tillämpas 7 kap. 3 § andra stycket gruvlagen i stället för [13 kap. 4-6 §§](#) nya lagen beträffande anläggningar som har påbörjats före ikraftträdandet. I fråga om rätt till nytt undersökningstillstånd för mark som har omfattats av utmålet skall inte [2 kap. 9 §](#) nya lagen tillämpas. I stället skall gälla att ansökningar om sådant tillstånd, som ges in inom ett år från det att utmålet upphörde, får beviljas endast efter medgivande av den myndighet som regeringen bestämmer.

6. Beträffande koncessioner och motsvarande tillstånd, som har beviljats enligt lagen (1974:890) om vissa mineralfyndigheter eller motsvarande äldre lagstiftning, gäller den nya lagen med följande begränsningar.

a. Beträffande tillstånd som har tillkommit enligt äldre lagstiftning tillämpas punkt 5 i övergångsbestämmelserna till lagen om vissa mineralfyndigheter så länge tillståndet består.

b. Innehavaren får under den tid koncessionen eller tillståndet består utföra undersökning eller bearbetning enligt de villkor som har angetts i beslutet. Mark som har anvisats enligt äldre lag skall anses anvisad enligt den nya lagen. Om ny mark behöver anvisas tillämpas den nya lagen. Medgivande enligt 17-19 §§ lagen om vissa mineralfyndigheter skall anses som motsvarande medgivande enligt 3 kap. [6](#) och [7 §](#) och 17 kap. [3 §](#) nya lagen.

c. Den nya lagens bestämmelser om kronoandel i [1 kap. 6 §](#), undersökningstillstånds giltighetstid i [2 kap. 5-8 §§](#), ändring av tillstånd eller koncession i [6 kap. 4 §](#) och gemensam förvaltning av koncessionsrätt i [12 kap.](#) skall inte tillämpas på koncessioner eller motsvarande tillstånd som avses här. I stället gäller de villkor som har meddelats för koncessionen eller tillståndet.

d. När en koncession eller ett motsvarande tillstånd upphör tillämpas 36 § lagen om vissa mineralfyndigheter i stället för [13 kap. 4](#) och [5 §§](#) nya lagen beträffande anläggningar som har påbörjats före ikraftträdandet.

e. För tillstånd till förberedande undersökning enligt 15 § lagen om vissa mineralfyndigheter som gäller vid ikraftträdandet tillämpas den lagen så länge tillståndet består.

7. Den som vid utgången av juni 1992 bedriver undersökning eller bearbetning för vilken tillstånd eller koncession därefter behövs till följd av denna lag får, under förutsättning att ansökan om tillstånd eller koncession görs före den 1 juli 1993, fortsätta verksamhet för samma ändamål utan tillstånd eller koncession till dess ansökningen slutligt har prövats. Vid

prövning av en sådan ansökan om bearbetningskoncession skall följande iakttas.

a. Vid prövning av ansökningen skall [4 kap. 3 § första stycket](#) tillämpas som om sökanden hade undersökningstillstånd inom området för de mineral som ansökningen avser.

b Ansökningen skall prövas utan tillämpning av [4 kap. 2 §](#) nya lagen. Koncessionstiden skall bestämmas till tjugofem år. Om sökanden begär det skall dock kortare tid bestämmas. Lag 1993:690.

c. Koncession får förenas med villkor enligt [4 kap. 5](#) och [6 §§](#).

8. Före den 1 juli 1993 får koncession för koncessionsmineral som inte omfattas av gruvlagen eller den gamla minerallagen inte meddelas annan än markägaren utan dennes medgivande. Detta gäller dock bara fyndigheter där bearbetning inte har påbörjats då den nya lagen träder i kraft.